Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 31 (6636). 1988 сыл. Кулун тутар 12 күнэ. СУБУОТА

Сыаната 3 харчы.

Бүгүҥҥү нүөмэргэ

Критика уонна хатыһыы туһунан—2-с стр.

Эдэр ыанньыксыкка специалист сүбэлиир—3-с стр.

Оройуон эргиэнин үлэһиттэрин улахан сүбэлэһиилэрэ—3-с стр.

Ыччаты иитии туһаайыылаах месячнига саҕаланна—4-с стр.

Өрөмүөннүүр - техническэй предприятие Ф. Н. Иванов салайааччылаах шофердарын бирigaадата тиэйэр-таһар үлэни көхтөөхтүк ыытарга биир идэлээхтэрин ыҥырбыта. Предприятие водителлэрэ сэттэ бирigaадаларга түмсэн куоталаһаллар.

Эдэр коммунист П. П. Ефимов II салайар бирigaадата «Мугудай» совхозка Кэбээйиттэн от таһар. 220 тонна оту аҕалар соруданнын бу күннэргэ чиэстээхтик толордо.

Снимоктa: Т. П. Карсанаев, П. П. Ефимов II, Е. Е. Попов II, В. Е. Оконешников «Мугудай» совхоз Чыаппаратааҕы отделениетыгар от тиэйэн кэллилэр.

П. Оконешников фотота.

Хаарыаннаах халыҥ хаар

Былырыыҥҥы сайын оройуон территориятыгар бэс, от уонна атырдьах ыйдарыгар баара-суоҕа 57,2 мм. нуорматтан икки төгүл аҕыйах сөҥүү түспүтэ. Ол охсуутугар сир дойду улаханнык куурда, күөллэр уулара биллэрдик уолла. Кыһыҥҥы 40-50 см хаар түспүтэ. Ити урукку дьылларданаҕар лаппа халыҥ. Дьэ, билигин бу хаары ходуһаны, бааһыналары нүөлсүттүүгэ мүччүтүүрдүк туһаныы соруга турар.

Сир-дойду атын сыллааҕар курдук ааспыт кыһын оройуон совхозтарыгар 6937 гектар бааһына уонна 4857 гектар ходуһа сиэдэрэгэр хаар чиҥэтиллибитэ. Бу үлэлэр хаачыстыбалаахтык уонна биир кэмэтигэр ыытыллыбыттарын «Мугудай» уонна «Мындаҕаайы» совхозтар бурдук үүннэрээччилэрэ, «Чурапчы» совхоз Кыйыкытааҕы отделениетын отчуттарын үлэлэрин түмүктэрэ туоһулууллар.

1988 сыл пятилетка кибиниэрин ылыыга тосту уларыйыылаах сыл буоларын ыйа туран, ССКП КК бэсиэнньэтээҕэ сууттар агропромышленнай холбоһук бары үлэһиттэригэр туһаайан этиитэ: «... Балнатемент киибиниэрэ ылар суолунан хас биирдии колхозка уонна совхозка үлэ түмүктэрин, мунньуллубут опыт уонна таһааралламмыт алдьатары учуоттаан хас биирдии хонууттан мүччүтүүр үүнүүнү ылары, үүнээйи бородуукусуйатын бары көрүҥнэрин оҥорон таһаарыыны улаатыннарарга эҥкиэлиир хамсатыылаах тэрийэр, экономическай, технологическай уонна атын дьаһаллар комплекстарын ырытан оҥорор уонна олоххо киллэрэр наада...»

Дьыл усулуобуйатын учуоттаан, ССКП КК суругар дьыллааҕы этиитигэр оройуон совхозтара 21190 гектар, ол иһигэр 5960 гектар бааһына уонна 15330 гектар ходуһа сиэдэрэгэр хаары чиҥэтиини былааннаабыттара. Кулун тутар 10 күнүгэр туругунан совхозтарга 3136 гектар бааһынаҕа сиигинэн тутар үлэтэ ыытыллыбыт, бу былааннааммыт үлэ 15 бырыһыаныгар эрэ тэҥнэһэр. «Чурапчы» совхоз 1440 гектар былааннааммыт эбит буоллаҕына, бааһынаҕа 92 гектарга, Субуруускай аатынан совхоз 1400 гектар оннугар 270 гектарга чиҥэтиллибит. Арай «Мындаҕаайы» совхоз 1160 гектар бааһынатыгар толору ыытылынна. Үүтү, эти биэрэр ходуһабыт бары совхозтарга тыыттыллыбакка тураллар.

Маннык көстүүнэн, совхозтарга сиигинэн тутар бу ходьуустаах уонна саамай кыра оройуоттаах, биһиги усулуобуйабытыгар соптоох үлэ хамсыыта олус быһаарыылаах. Тэпийэр үлэ тэһэ да уустуктар баалларын иһин, үүнээйи иннинэ дьыллыгы бу былдьаһыллаах күннэри баттаһа тэтими күүһүрдүөххэ, бу ыйга былааннаммыт бары үлэлэри толору ыытыахха. Маннык эбии тракторнары туруорууохха, кэрдэбулү уонна хонтуруолу күүһүрдүөххэ.

Ууну хаһааныыга уонна тохтотууга өссө 22 хаар уонна бүөр быһыттары, дамбалары оҥоруу көрүллүбүтэ. Бу үлэни бастакынан 4 хаар быһыты оҥорон «Мугудай» совхоз саҕалаата, атын хаһаайыстыбалар ылса илигэр. Ууну тохтотууга «Якутмелиоводстрой» ПМК-та балачча үлэни ыытта. Чурапчы күөлүн быһыта оҥоһуллан бүттэ, техника сылдьар муостата уонна перемычка хаппаҕа хаһыллан аны сайын бүтүөхэ. Бу быһыт Куохараттан кэлэр халаан уутун тутарга аналлаах. Хомойдук иһин, иэйиилээхтэр үлэхэн куоллөөһин үү салгыайыгынан хаачыйыыга улахан үлэ барбата. Бу тыаҕа суолталаах боппуруоска быһаарыылаах хардыылар оҥоһуллаллара эрэйиллэр.

Маны таһынан Эрнийк Эрнстиин аатынан, Субуруускай аатынан уонна Карл Маркс аатынан совхозтарга бүөр быһыттары оҥордулар.

Хаар быһыттары тутууну үйэлээкка бу күннэргэ саҕалыахха. Быһыты оҥорон баран уунан мэлэ тоҕоруохха, бөҕөргөтүөххэ, онон уу ээ туран почвага иҥэр усулуобуйатын ситиһиэххэ. Бу үлэни совхозтар агрономическай сулууспалара хонтуруолугар быһаччы сүүтэрдиэххэ.

Хас иэйиилээх ахсын хаар быһыттары тутарга, хаары чиҥэтэргэ, о. д. а. итинник сыһыаннаах үлэлэри ыытарга улахан опыттаах кырдьаҕастар бааллар. Кинилэри бу үлэҕэ тардыахха. Холобур, «Чурапчы» совхоз Алыйнаҕыттан ресламинара П. Потапов суруйар: «Бааһына үрдүгэр намыһах сирдэринэн, сулбаларынан 0,8 м дириҥ тыла хоруохха. Уонна сөптөөх сирдэринэн айар-сибар ааннаах модьоро бүөр быһыттары оҥоруохха. Саас хаар уулаах сылга уох ходуһатын уу улаханнык ылларыгар аны аҕаа ууну хоччу устун түһэриллиэхтээх». П. Потапов этиитин олохтоох салаата үөрэтэн көрүө дии саныыбыт. Хаар уутун олохтоох усулуобуйаҕа туһаныы туһунан Одьулуунтан Н. Яковлев, Болугуртан Е. Диодоров уо. д. а. «Саҥа олоххо» суруйан тураллар. Кинилэр кэлэрбит этиилэрэ, биһиги саныахпытыгар, олохтоохтор уонна миэстэлэргэ өйөнүөхтэрин сөп.

Айылҕа биэрбит халыҥ хаарын бириэмэ уонна олох кэрдэбулугар сөп түбэһиннэрэн, табатык, барыстаахтык туһаныаҕыҥ.

Бачыымнар күүстэрэ — батыһааччыларыгар

ӨЙҮҮЛЛЭР

Мугудай уонна Одьулуун нэһилиэктэрин пенсионердара, сэрии уонна үлэ ветераннара утаа-сабаа бочуоттаах ыҥырыыларынан үөлэмниэхтэрин кэхтээх үлэҕэ көҕүлээтилэр. Кинилэр ыҥырыыларын Болтоҥо кырдьаҕастара биир санаанан биһирииллэр, дьиэлэнэн өйүүллэр. Ити туһунан сотору таалаҕата пенсионердар советтарын председателэ Н. Г. Слепцов оҥорбут отчуотун дьүүллэһиигэ үгүстэр эттилэр.

Болтоҥоҕо 20 пенсионер бастайааннай үлэлээхтэр. Саас туспа бирigaадаҕа тэриннэр 3 км бүтэйи абыраахтаабыттара. Дьыл ыарахаттарын учуоттаан ыраах Кэбээйигэ звено ыытан үлэлэппиттэрэ. Итини таһынан миэстэҕэ оттооһуҥҥа, эбии аһылык бэлэмигэр субуотунньуктарга кыттыбыттара. Сыарҕа, оттуур сэп-сэбиргэл оҥоһуутугар, ынах биатын хатыыга, күһүҥҥү мунхалааһыныгар күүстэрэ кыһайарынан кыттыылар.

Ыанньыксыт М. П. Павлова, сүөһү көрөөччүгэр. тас үлэһит С. Я. Мосянин, кочегардар Н. Г. Слепцов, И. М. Синцев, К. Д. Павлуцкай, сылгы аһатааччы Е. С. Новгородов, заправщик М. С. Кривошапкин уо. д. а. нэһилиэк, отделение бастыҥ үлэһиттэрэ буолаллар.

Кырдьаҕастар 1988 сылга социалистическай ябэһээтэлистибэ ылыннылар. Онно 2 км бүтэйи тутарга, столярнай сыах дьиэтин бүтэрэргэ, ыырэй туруохтаах хотонун өрөмүөннүүргэ соруннанылар. Оттооһуҥҥа звено тэринэргэ былааннаанылар. Бу күннэргэ хотон өрөмүөнүгэр үлэлэрин саҕалаатылар.

А. СЛЕПЦОВ.

Дьиэ - кэргэнинэн

Мугудай 9 пенсионердарын уонна дьиэ хаһаайкаларын ыҥырыыларыгар саҥаттан-саҥа баттар холбоһоллор.

Ирина Дмитриевна уонна Егор Васильевич Петровтар Төлөй ыткы-маалы ыаллара. Ааспыт сылларга уонсай үлэҕэ элбэх сыралларын биэрбиттэрэ. Эйиэн биир дойдулаахтарын ыҥырыыларын дьиэлэнэн өйүүллэр. Ирина Дмитриевна 40 оҕоһу бороосcуларын көрүүтүгэр ылан туруорар. Оттон Егор Васильевич 40 ыраҕан сылгыны аһатар. Кини Налбар хааччаҕар базаланан үлэлиир.

А. НОГОВИЦЫН.

БҮГҮҤҤҮТТЭН САҔАЛЫАХХА

Субуруускай аатынан совхоз кормоцехтарын рабочайдара оройуон бары совхозтарын кормоцехтарын коллектиитаҕын сүөһүгэ дэлэччи аһылыгы хааччыларга ыҥырбыттара түөрт ыйтан орто. Ити кэмҥэ ыҥырыылаахтар таһаарыылаахтык үлэлээтилэр.

Холобур, К. В. Чичигинаров салайар звенота күнүгэ икки эргиирга 19 тонна убаҕас аһылыгы бэлэмниэн биэс хотонунан үллэрэр. Эбэтэр сэттэйэх үлэһит 80 сүөһүнү иҥэмтиэлээх аһылыгынан хааччыйаллар. Субуруускайдар дулҕаны буортан ыраастааһыны, аһылыгы хотоҥҥо киллэриини быһаарбыттара кэрэхсэбиллээх. Кормоцехтар үтүө үлэлэрин түмүгэр совхоз государствоҕа үүтү туттарыы икки ыйдааҕы былаанын 11,5 бырыһыан аһарда. Былырыыҥҥы туһаанаах кэм көрдөрүүтүн 156 центнеринэн туппараары ситэстэ.

Оттон атыттарга хайдаҕый? Ити боппуруоска туһааннаах салайааччылар эппиэттииллэр.

В. П. ЧИЧИГИНАРОВ, «Мындаҕаайы» совхоз директора:

— Болугурга уонна Соловьевка кормоцехтардаахпыт. Звенолары Г. Гермогенов уонна С. Собакин салайаллар. Күннэтэ 24-түү тонна бородуукусуйа таһаарыллар. Аһылыгы хойуу тыына оҥоробут. Дулҕа, комбикорм, былах уонна соломо туттуллаллар. Сайын бэлэмниэбит дулҕабыт бүппүтэ. Онон 4 төгүл дулҕаны соҕотуопкалаалыыҥҥа субуотунньуктаабыт.

Соловьев отделениетын кормоцехтын үлэһиттэрэ сайыннары эргиччи үлэлиир баҕалаахтар. Ити боппуруоһу аныан дьүүллэһэ иликпит.

А. Т. НОГОВИЦЫН, «Мугудай» совхоз Төлөйдөөҕү отделениетын управляющайа:

— Кормоцехпыт бу кыһыҥҥа 20-чэ хонуктаа үлэлээбитэ, уонна саары үрдэрэр мотуора алдьанан турбута балтараа ый тан орто. Аҕыйах хонуктаа үлэлээбитигэр сүрдээх туһалаах буолуох курдук.

Биһиги сүрүн алҕаспыт үлэһиттэри бэлэмнээбэтэхпитигэр буолла. Табыгастаах механизатор наада эбит. Бу күннэргэ аанньа аһаабакка ынахтарбыт үүттэрэ таҥнары түһүөх курдук буолла. Кормоцех уутун ыксаан суокэрэ кэбистибит. Мантан саас кыайан үлэлэтиэ суохпут. Хотоннор истэригэр кормфкухнялары үлэлэтэн эрэбит. Кырбаммыт дулҕаны туһана бит.

Г. В. СМИРНИКОВ, «Чурапчы» совхоз директора:

— Арыылаах, Килэгир, Сылаҥ кормоцехтара күннэтэ 8-тыы тонна бородуукусуйаны биэрэ тураллар. Икки ардыгар эргиирэ үлэлииллэр. Дулҕа салгааһа Сылаҥҥа уонна Килэгиргэ тиийбэт турукттаах. Ону Намнарaга астарыллыбыт сиртэн дулҕа соҕотуопкалааһыныгар массабай тахсыылары тэрийэн ситэрниэхтээхпит. Сылаҥнааҕы кормоцехха дулҕа кырбатар техникабыт аанньа үлэлээбэккэ олус эрэйдээтэ. Быһахтара тулуйбаттар. Шефтээхтэрбит — өрөмүөннүүр-техническэй предприятие үлэһиттэрэ үс төгүллээн тахсан өрөмүөннээтилэр.

Килэгиргэ сэттэ киһилээх звено совхоһу кытта дуогабардаһан үлэлиир. Звенону С. Лазарев салайар. Кинилэр от киллэриитин, ноһуом таһаарыытын кытта бэйэлэрэ толороллор. Ити үлэлэргэ биир тракторы эргиччэ сылдьан туһаналлар. Эбии аһылыгы оҥорооччулар, нэһилиэк үлэни эбии ылыһан, үлэлииллэрэ табыгастаах буолуох курдук.

Кормоцехтар звеноларын сайыннары эргиччи үлэлиир туһунан толкуйдуубут. Үлэһиттэр итинник тэрилэн үлэлииргэ саналарын эталлэр. Бастаан боруобалааһын быһыытынан Сылаҥҥа үс үлэһити тракторданан дулҕа, былах соҕотуопкатыгар үлэлэтиэхпит. Бэлэмнэммит аһылык хараллыытыгар сарай тутуохпут.

РЕДАКЦИЯТТАН: Көстөрүн курдук, субуруускайдар ыҥырыыларын батыһааччылар сир ахсын эрчимнээхтик үлэлиир буолбатахтар. Оройуон 16 кормоцехтарыгар 25 смеситель туруоруллубута. Ити сатаан туһаныахха улахан көдьүүһү биэриэхтээҕэ. Смесителлэри иҥиигэһэ суох үлэлэттэххэ күннэтэ 235 тонна бэртээхэй эбии аһылык биир эргиирэ таһсыан сөп этэ.

Совхозтар инженернэй сулууспалара кормоцехтар үлэлэрин кэлимник тэрийиини быһаарбатылар. Кырбатар техникаттан, подстанциялартан, аһылыгы таратыыттан үлэ атахтаныытын түбэлтэтэ сир ахсын баар. Ыҥырыы, нэ дьиҥэр кормоцехтар звеноларын үлэһиттэригэр эрэ туһаайыллыбат.

Билиҥҥиттэн кэлэр кыһыны толкуйдуохха. Үлэһиттэр сылы эргиччи үлэлииргэ этиилэрин өйүүр наада. Ити боппуруос миэстэлэргэ олохтоохтук быһаарылла илик.

Кормоцехтар кыһыҥҥы мантан хааллыбыт кэмин биэтиэк үлэлэрин туоруулларыгар бары күүһү уурууохха.

Тыл уонна дьыала

ДЬИҤИН ЫЛЛАХХА

Общественнай олоҕу демократизациялааһын үлэһиттэр саамай киэҥ араҥаларыгар уларыта тутуунун салаҥалары кыттыыларын улам активнай оҥорон иһэр. Үлэ дьоно салайар аппарат бары таһымнарыгар, массабай информация бары средстволарын көмөтө баар итэҕэстэри туоратыыга, саҥаны киллэриигэ, бэйэлэрин кыһаллааларын туһунан сиэрдээх этиилэрин, элбэхтик киллэрэр, оҥорор буоллулар. Ол — олох көрдөбүлэ.

Ол эрээри оннук этиилэр, ордук үҥсүүлэр ардыгар ылыныллыбыта, үчүгэй дакаастабыла суох саххарҕай буолуулара кэстүүлэрэ. Миэстэтигэр быһаарыллыахтаах даҕаны айыылаах боппуруостары үрдүкү органнарга туруорсан сатааһын түбэлтэлэрэ суох буолбатахтар. Оччу таһынаҕар тоһо эмэ быһаарыллыбыт дьыалалары сыһаан соҕон хос-хос көрүүгэ, кэлбэ дьүүлгэ сатааһын эмиэ баар.

Ааспыт сыл ахсынньы 6 күнүгэр «Кыым» хаһыакка «Өйдөнүллүбэт хамаһыйы» диэн төбөлөөх дьоҕус суруйуу таххыбыта. Суруйуу автордара — Хатылы олохтоохторо сэрии уонна үлэ ветераннара П. Д. Федоров, Е. И. Попов, Ф. Е. Попов, М. Г. Борисов. Кинилэр Субуруускай аатынан совхоз директора А. В. Ефремов 1984 уонна 1987 сыллардаах сайын Хатылы ветераннарын звенотун иһинэн сорох бирдийиэ дьон оттоон мунньахтаах эбии төлөбүрдэрин иһинэн хамнастарын оловоо суох сарбыйбытын туһунан суруйбуттара. Оччу тэҥэ совхоз директора браконьердаабытын, былыр сирэ сыльна боппуоһутун туһунан этиллибитэ.

ССКП райкомун партийнай комиссията бу суруйуу сүннүһүнэн туһааннаах бэрэбиэркэни ыытта. Бэрэбиэркэ совхоз коллективын дирекциятын кытта уопсай мунньаҕынан дьүүллэнэн түһэрсибит дуогабарын кытта билсиитэ. Онно, бэстэхтик ыллаххха, сэрии кыттыылаахтарыгар 2 тонна оту оттоон ыллааларыгар сириэн хаачыйарга кэһиллибитигэр. Сайын от хомуурун эбии төлөбүр туһунан балаһыанньа биэрилээммит. Ол быһыытынан оройуон тас оттуур оттообуттарыгар эбии төлөбүр 30 бырыһыан. Амма үрүҥ үлэлээбиттэргэ 25 бырыһыан, оттоон мийэтэҕэ оттообуттарга 20 бырыһыан буолара быһаарыллыбыт. Онон Амма үгүс оттообут П. Д. Федоров, М. Г. Борисов 25 бырыһыаннарын отунан ылбыттар. Ф. Е. Попов Якутскай куоракка прописикалаһан олорор. Онон коллективнай дуогабарга көрүллүбүт чэпчэтиилэргэ хапсыбат. Ол эрээри киин сэрии кыттыылааҕа буолларынан кэбиһит отун аҕарын сэрэ быһыытынан биэрбиттэр. Оттон онно дьаһалы отделение профкома сэрии кыттыылааҕа Е. И. Поповка сыһыаннаах ылбыта сыыһа. Киниэхэ отун аҕарын буолбакка, 2 тонналы чөллөйүүнэн бэриллиэхтээх этэ.

Бу дьыала үөскээбиниттэр дирекция, олохтоох партийнай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр өйдөтөр үлэни ыытаахтара төрүөт буолбута чуолкай. Өссөтүн кэмигэр оттуур дьоҥҥо кырдьыгынан өйдөппүт буоллар, баҕар үҥсүү-харсыы тахсыа суох этэ. Таб. А. В. Ефремов 1984 с. ветераннарга оту биэрии кээмэйин сарбыйбыта волокитаны таһаарбыта «иһин партийнай миэрэни ылан, алҕаһын кэннинэн турар киһи быһыытынан кырдьаҕастары от үлэтигэр кыттыыларыгар ордук сэргэх, ылымныылаах буолуохтаах этэ.

Суруйуу А. В. Ефремов былырыын браконьердааннааҕы өлөрбүтүн курдук этиллэр. Бу чахчы дакаастаммата. Совхоз директора былырыын суруйуу ыйыллар кэмигэр лицензиялаах ытыһан үрдэрэн биир тайаҕы өлөрөн, субуотинньук дьонугар үллэрбитэ кырдьык. Онуоха ханнык даҕаны кэмии суох. Онон «... милиция начальнига В. В. Аржаков аймахтаах буолан, онон саптаран турар» диэн суруйуу чиһиэй дьоҥҥо күлүгү түһэриитин атыннык сыаналыахха табыллыбат.

П. Д. Федоров былтыыр сирэ «Мындаҕаайы» совхоз сиригэр буолар. Ол иһин директор атын совхоз сиригэр бэйэтин бириэмэтигэр бэйэтин булчуттарын ыытан булдаттара көҥүллээммэт. Онон А. В. Ефремов П. Д. Федоровы урукку булдаабыт сиригэр сорунаан ыыппатаҕын туһунан этии эмиэ мэлдьиэрдэ суох.

Мэнна даҕатан эттэххэ, таб. П. Д. Федоров совхоз директора А. В. Ефремов аадырыһыгар кэнники түөрт сылга бу алтыс үҥсүүлээх суруга. Дьиҥинэн, үҥсүүлэр миэстэтигэр быһаарыллар кыахтаах этиллэр. Инникитин манныкхатааһыны, хатыһыы тохтотуллуоҕун наада. Ол иһинтэн Субуруускай аатынан совхоз парткома, профкома үлэһиттэри кииирэр этиилэргэ, суруктарга, үҥсүүлэргэ буха баралларыгар ордук болҕомтолоохтук сыһыаннаһан, кэмигэр дьаһал ылыллыытын хааччыйыахтаахтар. Оттон дакаастабыла суох үҥсүүлэргэ сөптөөх сыанабыл оҥоһуллуохтаах, ол туһааннаах иитэр-өйдөтөр үлэни биһэргэтиллиэхтээх.

И. ФИЛИППОВ,

ССКП райкомун иһинээҕи партийнай комиссия председателэ.

Биһиэхэ эппиэттииллэр

Хайыһат бу дьыл тохсунньу 19 күнүгээҕи нүөмэригэр Л. Унарова «Аччык ынах тоҕо аһаабатый?» диэн ыстатыйата бэчээттэммитэ. Онно «Мугудай» совхоз Төлөйдөөҕү отделениетыгар сүөһүттэн бородуукуйаны ылыыга ис кыахтар сити туһаныллыбаттарын туһунан суруллубута. Балтараа ыйтан ордон баран отделение управляющайа А. Т. Ноговицын ыстатыйаҕа манник эппиэттээтэ:

«Дулҕаны астааһын саҕаланна. Үс тонна гидропонный күөх үүнээйи быһыллына, 15 тонна былык хостонно. Аһылык итиэ көрүүнэрэ сүөһү айаҕар тиэрдилиннэ.

Отделение үүтү маһоцигэ иһин ыйдаах былааныы 3 тоннанан, государствоҕа туттарыы сорудаҕын 2 тоннанан аһарда. Билигин ынах ынах күнүгэ ортотунан 8,4 кг үүтү биэрэр».

Чэпи, албан ааты — үлэнэн!

1987 сылга идэлэринэн чулуул...

ЯДРИХИНСКАЙ Владимир Михайлович

КОПЫРИН Николай Николаевич

КИРИЛЛИН Михаил Михайлович

«Мугудай» совхоз Толоонноҕу отделениетын сүөһү иитиитигэр бирigэдьиирэ Ядрихинскай Владимир Михайлович үүтү валовойунан ыаһын, государствоҕа туттарыы сорудахтарын туһааннааҕынан 4,4 уонна 3,5 бырыһыанаһарары, биирдии фуражтай ынахтан 1940 кг ыллары хааччыйан, бэдэрэти толору олохтоон «Сүөһү иитиитин бастыҥ бирigэдьиирэ» аатын ылла.

Владимир Михайлович 1984 сыллаахха Якутскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын техникумун бүтэрээт Толооҥҥо бирigэдьиирин аҥаанан үс сыл үлэлээбитэ уонна «Идэтинэн чулуу» аатын иккиһин ылла. Үөрэххэ киирэн иннинэ субан сүөһү көрүүтүгэр үлэлээбит буолан сүөсүһүт үлэтин дириҥник билэр. Үлэһиттэр иннин дьоҥҥо ылыннарыылаах тыллаах, тэрийэр дьоҕурдаах бэлиэтииллэр. Владимир бэйэтэ: «Толоон үлэһит дьоно мин наставниктарбынан, үлэҕэ учууталларбынан буоллулар», — диир.

«Мугудай» совхоз Төлөйдөөҕү отделениетын ветеринарнай враһа Копырин Николай Николаевич бары былааннаах үлэлэрин толорон, сүөһү кэпсэтиитин аччатан, сыстыганнаах ыарыыны туруорбакка «Бастыҥ ветеринарнай специалист» аатын ылла.

Николай Николаевич 1986 сыллаахха Приморскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын институтун бүтэрэн кэлээбиттэн Төлөйгө ветеринардыыр. Үлэтин бастаан күннэриттэн бастыҥ опыкка тирэҕирэр. Ураты болҕомтону сэрэтэр үлэлэргэ уурар. Вакцинация, витаминизация курдук олус наадалаах дьаһаллар зоотехническай болдьохторун тутуһан ыытыллалларын ситиһэр.

Н. Н. Копырин отделение рабочайдарыгар ыытыллар экономическай үөрэххэ пропагандистыыр, үлэһиттэр быстах ветеринарнай көмөнү бэйэлэрэ оҥорор буолалларын ситиһэргэ дьулуһар.

«Идэтинэн чулуу» аат эдэр киһини инникитин элбэххэ эбээһинэстиир.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҕы отделениетын зоотехнига Кириллин Михаил Михайлович үүтү, эти государствоҕа туттарыы былааннарын туһааннааҕынан 100,2 уонна 105,5 толорулларын хааччыйан, сүөһү иитиитигэр 100 бырыһыан бэдэрэти олохтоон, ынырэй деловой таххыытын 73,5, государствоҕа туттарыллыбыт үүт 70,8 бырыһыанна бастакы суортааҕынан туттарыылларын ситиһэн «Бастыҥ зоотехник» аатын ылла.

Чакырдар 1986—1987 сс. кыстыкка оройуоҥҥа ыгырыы таһаарan үлэлээбиттэрэ. Михаил Михайлович сүөһү иитиитигэр аҕа колуобалэр баай опыттарын сатабыллаахтык туһаммыта. Наставниктарынан, хонтуруоллуур бөлөхтөр чилиэннэринэн кырдьаҕас сүөсүһүттэр туруоруллубуттара. Хас биирдии үлэһиккэ салайааччы тыла-өһө, сүбэтэ тиийэрэ ситиһиллибитэ. Ол түмүгэр Чакырдар биэрбит тылларын чиэстээхтик толорбуттара.

КООРДИНАЦИОННАЙ СОВЕТ ТЭРИЙИИТИНЭН

Кытааналлаха культурнай-спортивнай комплекс тэриллибиттэн нэһилиэккэ ыытыллар бары культурнай уонна спортивнай дьаһаллары сельсовет исполкомун председателэ А. М. Максимов председателлээх координационнай совет сүрүннээн ыытар. Бу уонча чилиэннээх совет, дьиҥэр, нэһилиэк туох баар агитационнай-массабай үлэтин бүтүннүүтүн илиир-саҕалыыр, саҕаттан саҥа формалары тобулан, көхтөөхтүк, интэриэстээхтик ыытар. Ол курдук, кыстыкка киирэхтэн сүөсүһүттэр, механизатордар ортолоругар элбэх иитэр-үөрэтэр үлэни ыытта. Урукку эбитэ буоллар, фермаларга кыһыл муннуктары тэрийиэн мунурданыах этиилэр. Үлэ коллективтарыгар араас культурнай уонна спортивнай дьаһаллары ыытыы үгэскэ кубулуйда. Тэрийдэххэ, кэдулэтэххэ дьон тэйиччи турбат, онуоха түргэнник сыстар эбит.

Субуоталарга үгүс киһини тардар дьаарбаҥкалар, биэчэрдэр, баскыһыанньаларга күрэхтэһиилэр буолаллар. Онон сельскэй Культура дьиэтэ уонна фиэзал толору ноҕоруусканан үлэлииллэр. Атын оттүнэн, урут сынньалаҥ буолла да ыччат эрэ түһүллар буолладаҕына, билигин бары араҥа дьон — оҕолор, кырдьаҕастар сынньалаҥ араас көрүҥнэринэн хабыллар буоллулар.

КСК: көдьүүс уонна далааһын

Итэ барыта дьон үлэҕэ сыһыанын кэстэр. Урукку курдук хал-дээл үлэлээччилэр аҕыйаатылар, үлэҕэ интэриэс үөскээтэ, коллективтар бэйэлэрин чилиэннэрин иһин эппиэтинэстэрэ үрдээтэ. Коллектив бэйэтин кыаҕын ордук билиннэр буолла. Ол курдук Илиҥ Нама ферматын үлэһитэ Новгородов Е. В. диэн киһини коллектива кэпсэтиһэ сатаан баран бэйэтин көҥүлтэн таһаарарга уураахтаата. Үлэни тэрийии прогрессивнай ньымата — бириgээдэнэн уонна дьиэ-кэргэнинэн бэдэрээт улам киэҥник олохтонор. Урукку оттүгэр бары түүс туһунан былааннаан үлэлиир буоланнар, дьаһаллар хатыйсыылара, бэйэ-бэйэлэрин мэһэйдэһиилэрэ, хатылаһыылара баар этэ, билигин суох.

Маҥтан саас «Көрдөөх стартар», «Ийэм, аҕам уонна мин — спортивнай дьиэ-кэргэн», «Концерт-рапорт», «Үлэ киһитин чиэстээһин», «Чэбдиктик олоруу — олохпут сиэрэ», о. д. а. дьаһаллар ыытыллыахтара.

Координационнай совет бу — нэһилиэккэ баар күүһү барытын түмэр, үлэтин сүрүннүүр киин. Кини үлэтэ ол государственнай уонна общественнай тэрилтэлэр нэһилиэк общественнай олоҕор кыттыыларын таһымыттан быһаччы тутулуктаах. Кинилэр төһөнөн айымньылаахтык үлэлииллэр да, координационнай совет үлэтэ соччонон көдьүүстээх, кэстүмтүө буолуоҕа.

Н. КОРКИН.

Сүөһү иитиитэ: 1988 сыл кулун тутар 1 күнүнээҕи сводка

СОВХОЗТАР	Сүөһү ахсаана: ынах сүөһү	Сүөһү ахсаана: о. и. ынах	Сүөһү ахсаана: сылгы	Сүөһү ахсаана: о. и. биэ	Эти государствоҕа атыылааһын (центнер): 2 ыйдааҕы былаан	Эти государствоҕа атыылааһын (центнер): туолла	Эти государствоҕа атыылааһын (центнер): 1987 с. ±	Үүтү государствоҕа атыылааһын (центнер): 2 ыйдааҕы былаан	Үүтү государствоҕа атыылааһын (центнер): туолла	Үүтү государствоҕа атыылааһын (центнер): 1987 с. ±	Биир фураһахтан үүтү ыыһы кг: 2 ыйдааҕы былаан	Биир фураһахтан үүтү ыыһы кг: туолла	Биир фураһахтан үүтү ыыһы кг: 1987 с. ±	Сүөһү өлүүтэ: ынах сүөһү	Сүөһү өлүүтэ: о. и. ньирэй	Сүөһү өлүүтэ: сылгы	Сүөһү өлүүтэ: о. и. кулун	Төрүөх ылыллыына: ньирэй	Төрүөх ылыллыына: кулун	Ынах буоһатыы
Карл Маркс	1606	572	881	574	10	67	—495	640	540	+51	120	96	—	20	3	14	—	57	—	110
Субуруускай	2118	785	1433	913	20	8	—527	840	937	+156	111	125	+39	10	1	19	—	64	—	34
Эрилик Эристиин	4359	1574	2421	1606	50	315	—1232	1540	1293	+119	105	104	+11	26	11	47	—	303	—	13
«Чурапчы»	3390	1176	1871	1156	40	515	—388	1160	779	—270	97	64	—17	13	6	—	—	139	—	45
«Мындаҕаайы»	2699	865	1597	1044	30	13	—651	960	990	—584	170	115	+65	4	3	5	—	126	—	19
«Мугудай»	3188	1109	1994	1175	30	226	—547	1260	880	—117	128	90	—4	12	11	16	—	213	—	50
Оройуон үрдүнэн	**17360**	**6081**	**10177**	**6418**	**180**	**1144**	**—3840**	**6400**	**5419**	**—645**	**119**	**97**	**+5**	**85**	**35**	**101**	—	**902**	—	**331**